

Abstrakty z konference
POOHŘÍ 9. Paměť a tradice

Louny, 10.–11. října 2019
(řazeno podle pořadí na konferenci)

čtvrtek, 10. 10.
130 let lounského muzea

PhDr. et JUDr. Jiří MATYÁŠ, ředitel Oblastního muzea v Lounech

Pět let v lounském muzeu

Příspěvek představí nejnovější rozpracované i ukončené projekty Oblastního muzea v Lounech a jeho výhledy do budoucna – generální rekonstrukce domu Sokolů z Mor, tvorba nových přírodovědných a historických expozic, revitalizace archeoskanzenu a jiné.

Mgr. Lenka ČTVRTNÍČKOVÁ, oddělení archeologie, Oblastní muzeum v Lounech

PhDr. Daniel STOLZ, Ph.D., oddělení archeologie, Oblastní muzeum v Lounech

Březno u Loun – historie archeologického výzkumu a archeologického experimentálního centra

První část příspěvku má za cíl stručně popsat historii systematického archeologického výzkumu prováděného v Březně u Loun pod vedením Ivany Pleinerové od 50. do 70. let 20. století. V druhé části se bude příspěvek věnovat historii experimentálního centra, které zde vzniklo v 80. letech 20. století.

MgA. Karolína KLINECKÁ, Archeoskanzen Březno u Loun, Oblastní muzeum v Lounech

Přičuchněte k pravěku... Archeoskanzen Březno u Loun

Současnost Archeoskanzenu – rekonstrukce archeologických objektů, experimentální archeologie, prezentační a edukační činnost. Budoucnost skanzenu – projekt revitalizace.

ThLic. Jaroslav HAVRLANT, Th.D., oddělení starších dějin, Oblastní muzeum v Lounech

Církevní předměty v lounském muzeu

Otázka církevních restitucí byla v nedávné době velmi frekventovaná. Ty však předmětem příspěvku nebudou. Během 130 let muzeem prošla celá řada zajímavých předmětů církevního původu. Mnohé z nich se vrátily do kostelů a klášterů, mnohé přešly do jiných institucí, některé zůstaly. Právě okolnosti těchto přesunů nás v příspěvku budou zajímat nejvíce.

PhDr. Jaroslav SOJKA, Ph.D., hlavní kurátor uměleckých sbírek Pražského hradu

Gotická socha svatého biskupa (Mikuláše) ze sbírek lounského muzea

Příspěvek obsahuje krátké zamyšlení nad málo známou opukovou sochou; jejím stylem, datací, původem a hledání okruhu jejích možných vzorů pohledem historika umění. Socha z muzejního depozitáře je málo známá a kolísavé kvality. Stylovou analýzou se můžeme přiblížit poznání, přesto zůstává celá řada otázek. K interpretaci uměleckého díla může být nápomocná odborná diskuze. Téma i forma příspěvku k ní přímo vybízí...

pátek, 11. 10.
Poohří od pravěku do současnosti

Mgr. Milan SÝKORA, Ústav archeologické památkové péče severozápadních Čech, v. v. i., Most
Hrad Žerotín

Hrad Žerotín (původně Žirotín) bezesporu patří k nejzajímavějším památkám severozápadních Čech. Jeho počátky, spjaté s významným rodem pánů z Žirotína pocházejícím původně z Hořovicka, lze hledat v období před rokem 1250. Příspěvek se pokusí nejenom osvětlit spletitou rodovou genealogii, ale přinese i nový pohled na stavební vývoj a podobu hradu.

Mgr. Martin OLLÉ, Praha

Marginálie k datu založení a osobě zakladatele kláštera klarisek v Panenském Týnci

Cílem předkládaného diskusního příspěvku je zhodnotit význam dosud nedoceněných pramenů minoritské proveniencí v otázkách uvažované doby založení kláštera klarisek v Panenském Týnci a osoby jeho tradovaného zakladatele, Habarta (I.) ze Žirotína. Tyto analyzované prameny představují provinciální kronika lektora brněnských minoritů Jana Fürstenhaiana sepsaná někdy kolem či po roce 1503 a dále brněnské minoritské anály někdejšího brněnského kvardiána Jana Ludvíka Impekhovena z roku 1658. V případě otázky zakladatele někdejšího kláštera klarisek bude zájem rovněž soustředěn na nadání učiněné ve prospěch klarisek v Panenském Týnci 14. prosince 1321. K této pro tamní ženský klášter nepochybně stěžejní listině, považované některými dokonce za „zakládací listinu“ zdejšího kláštera (František Štědrý), bude přihlédnuto kvůli míře, do jaké je možné usuzovat z ní na osobu zakladatele tamního kláštera. Ve spojitosti se založením kláštera v Panenském Týnci bude také reflektováno i založení minoritů a klarisek ve Vysokém Mýtě, které je mladšími prameny (Paprocký, Crugerius) spojováno s rodem Žirotínů, neboť této problematice nebyla dosud v literatuře věnována adekvátní pozornost.

Mgr. Petr ČECH, Archeologický ústav AV ČR, Oddělení archeologie středověku – pracoviště Žatec

Mgr. Michal B. SOUKUP, ředitel Oblastního muzea a galerie v Mostě

Vrcholně středověký kostel v Nesvěticích u Bíliny

Mgr. Helena CHALUPOVÁ, FF UK a PedF UK, Praha

Sláva a pád sedmihradského turkobijce. Zikmund Báthory v Libochovicích

Příspěvek pojednává o sedmihradském vévodovi Zikmundu Báthorym (asi 1572–1613), který konec svého života víceméně nedobrovolně strávil jako majitel panství Libochovice. Báthoryho vzestup probíhal na pozadí tzv. patnáctileté války, tj. dlouhotrvajícímu vojenskému konfliktu Habsburské monarchie a Osmanské říše. Představím velké okamžiky vlády Zikmunda Báthoryho v Sedmihradsku. V této době v pramenech můžeme sledovat vliv sedmihradské propagandy, jež se projevovala právě glorifikací osoby Báthoryho coby vítěze nad pohanskými Turky a pojetím jeho zemí coby obranného valu křesťanstva. Ve stručnosti dále nastíním okolnosti Báthoryho politického pádu a to, co je známo o jeho posledních letech, jež prožil v Českém království pod dohledem Rudolfa II.

Bc. Milan ČERNÝ dipl.um., hudební archiv, Oblastní muzeum a galerie v Mostě

Joannes Ignatius Scheinpflug (1648–1710), duchcovský kantor a regenschori

V příznivém společenském klimatu druhé poloviny 17. století, za iniciativy duchcovských měšťanů a požehnání zdejšího děkana, došlo dne 21. srpna 1677 k založení zbožného bratrstva, zasvěceného k počtě patronky hudebníků, sv. Cecílie. Zakládací listina tohoto společenství patří k velmi cenným dokumentům, jejíž obsah kromě závazných statut tvoří i přehledný jmenný seznam korporantů, kteří od data založení až do roku 1783 tuto náboženskou společnost průběžně vytvářeli. I přesto, že většina členů této náboženské komunity nebyla veřejně hudebně činná, je možné zde nalézt nezanedbatelný počet instrumentalistů a zpěváků spjatých s hudebním děním v Duchcově. Jejich mimořádné zastoupení shledáváme především v roce založení. Úvod listiny také napovídá, že právě tito hudebníci byli hlavními iniciátory založení bratrstva a že pravděpodobně okolo roku 1677 tvořili stálou duchcovskou chrámovou kapelu, v jejímž vedení tehdy stanul kantor a regenschori Joannes Ignatius Scheinpflug (1648–1710). U Scheinpfluga lze velmi snadno předpokládat nabytí kvalitního, nejen hudebního vzdělání a charakterizovat ho jako

perspektivního, organizačně nadaného mladého muže, jehož schopnosti byly natolik výrazné, aby mu dopomohly natrvalo překročit hranici území sousedního oseckého klášterního dominia, a tím i trvale změnit svoji poddanskou příslušnost ve prospěch valdštejnské vrchnosti. Joann Ignatius Scheinpflug se tak v současné době stává velmi pozoruhodnou, nově objevovanou postavou hudební historie města Duchcova a přilehlého okolí.

PhDr. Martin VOSTŘEL, Ph.D., oddělení novodobých dějin, Oblastní muzeum v Lounech

Vzestup a pád průmyslníka Františka Hýry

Cílem příspěvku je přiblížit zapomenutou osobnost citolibského rodáka a pozdějšího plzeňského velkopřůmyslníka Františka Hýry. V padesátých až sedmdesátých letech patřil mezi největší výrobce mouky v Čechách. Vlastnil mlýny v Lounech, Plzni a Chrudimi. Těž těžil uhlí či kaolin, vlastnil parní lázně, byl spoluzakladatelem plzeňské plynárny, stál u zrodu pivovaru Gambrinus a v Lounech vybudoval první cukrovar. Zasahoval také do politiky. Zasedal v městském zastupitelstvu v Plzni i v obchodní a živnostenské komoře, a dotáhl to až na poslance zemského sněmu. V roce 1873 ho citelně postihl krach na Vídeňské burze a nadělal dluhy ve výši neuvěřitelných 2 200 000 zlatých. V kronikách se dozvídáme, že zemřel jako chudák kdesi u Vídně. Nicméně, nebylo to vše trochu jinak?

PhDr. Jan MAREŠ, Ph.D., vedoucí SOkA Louny

Z Loun za Velkou louži aneb americký sen Josefa Bulovy (* 7. 9. 1851 Louny, † 18. 11. 1935)

Dnes jen málo známým lounským rodákem byl zlatník, hodinář, ale především neúnavný technický inovátor a zdatný obchodník židovského původu Josef Bulova. Na jaře 1870 emigroval do USA a svou americkou kariéru zahájil jako řadový pracovník v proslulé šperkařské firmě *Tiffany*. Po pěti letech u Tiffany se osamostatnil a otevřel vlastní zlatnictví s prodejnou v Maiden Lane na Manhattanu v New Yorku, přímo v centru proslulé zlatnické čtvrti.

Po nástupu náramkových hodinek počátkem 20. století neváhal zcela změnit obchodní model svého podnikání a v roce 1912 otevřel ve Švýcarsku svou první hodinářskou manufakturu. Během krátké doby se jeho firma *J. Bulova and Co.* prosadila mezi největší producenty hodin a hodinek v USA vedle dobových gigantů Elgin a Hamilton. Josef Bulova zůstal po celou kariéru věrný svému osobnímu heslu „Kvalita před kvantitou, perfekce před produkcí“, a ve spolupráci se synem Arde (Adolfem) Bulovou ve 20. a 30. letech zaplavili nejen americký trh množstvím inovativních hodinek. Jako první se zaměřili nejen na mužské zákazníky; již v roce 1924 nabídli vůbec první a velmi úspěšnou kolekci dámských náramkových hodinek v cenách od 25 do 2500 dolarů. Dalším úspěchem byly první hodiny s rádiem, symbolem dalšího poválečného vzestupu amerického hospodářství. Vůbec první komerční reklama v rádiu přišla na svět díky firmě Bulova v roce 1926 a dovětek „B-U-L-O-V-A Watch Time“ ovládl éter po každém hlášení přesného času. Počátkem 30. let Josef Bulova předal firmu svému synovi Ardemu, ale do poslední chvíle zasahoval do vedení společnosti a navzdory ekonomické krizi se podílel na další expanzi do Evropy.

V současnosti se firma Bulova vrací do Čech a její zájem o evropský trh je zároveň zajímavou šancí pro město Louny.

Mgr. Jiří LÍŠŤANSKÝ, Jimlín, bývalý středoškolský pedagog

Mgr. Milan RICHTER, Hřivice, bývalý středoškolský pedagog

Využití příběhu místního legionáře a regionálních prvků při výuce historie

1. východiskem je publikace Legionáři Lounska za samostatnost Československa
2. medailon legionáře Karla Svítka
3. zpracování medailonu Karla Svítka do dynamické prezentace
4. mezipředmětové propojení mezi dějepisem a výpočetní technikou
5. tablo lounských legionářů z roku 1922 jako východisko pro samostatnou práci studentů
6. propojení teorie s praxí – možnost návštěvy Legiovlaku – projekt *Legie 100*